

Talvised tööd mesilas, ettevalmistustööd kevadeks. Mesilasperede talvitumine ja perede hukkumise peamised põhjused talvel.

Kokkuvõtte loengust Põltsamaa Mesinike Seltsi mesindusõppusel 16.01.2010.a.

Lektor Jaanus Tull, lektorileping PR-6-1.5-30

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Talvised tööd mesilas, ettevalmistus kevadeks

Talvised tööd.

1. Kärgede sorteerimine
2. Vaha sulatamine, vanade ja katkiste kärgede sulatamine vahaks.
3. Kärjeraamide korrastamine ja desinfitseerimine, uute kärjeraamide valmistamine, traatimine ja kärjepõhja kinnitamine traadi külge
4. Mesindusinventari ettevalmistamine (puhastamine, desinfitseerimine, korrastamine)

Talvel on seega otstarbekas võimalikult palju teha ettevalmistus töid ära, kuna suvel on mesilastega palju tegemist siis pole enam aega eelpool loetletud töid teha.

Kevadised tööd mesilas, mesilaste puhastuslend.

Kevadisi töid tuleb vaadelda läbi mesilaspere elutegevuse aasta vältel. Nagu teame sõltub hea mesilaspere talvitumine ja hea kevadine areng sүgisesest mesilaspere ettevalmistusest. Selleks, et saada hea talvitumine tuleb mesinikul pүüda täita järgmisi tingimusi:

1. Peab sүgisel olema piisavalt palju noori mesilasi, kuna noored mesilased elavad paremini pika talve üle, et saada palju noori mesilasi peab mesilasperes kindlasti olema noor ema, mitte üle 2 aasta vanume ema. Kuna kaheaastased ja vanemad emad munevad sүgisel tagasihoidlikult.
2. Piisavalt palju peab mesilasperes olema talvesööt, mida peab jätkuma mesilasperele ka kevadiste ebasootsate ilmade korral. Olgu selleks kvaliteetne mesi või suhkrusööt.
3. Varroaravi tuleb teha õigeaegselt. Kindlasti ei tohi ravi tegemist jätta hilissүgisesse.

Halva talvitumise põhjuseid võib olla mitmeid, siinkohal võib nimetada mõningaid neist:

1. Talvemesialste vähene hulk või ebaõige vanuseline suhe;
2. Haiguste poolt nõrgestatud mesilaspere, näiteks varroatoosi kahjustused jt. Haigused;
3. Ebakvaliteetne sööt. Kristalliseerunud sööt (mesilased ei saa sööta kätte), lehemesi (põhjustab kõhulahtisust).
4. Halvad välistingimused. Mesila asub niiskes ja ka tuulises kohas.
5. Linnud, loomad häirivad normaalset talvitumist. (tihased, roherähnid, nugised)

6. Halvad mesilaspere sisetingimused. Taru ei pea sooja või soodustab liigse niiskuse teket st. Ei lase liigsel niiskusel eemalduda.

Peale talvitumise perioodi tuleb nn. **uuenemisperiood**. See on selline kevadine ajajärk, mil vanad ületalve elanud mesilased vahetuvad noorte mesilaste vastu, mesilaspere ei suurene. Tavaliselt lõpeb uuenemisperiood üks kuni poolteist kuud pärast puhastuslendu. Suveperioodil uueneb mesilaspere 1,5 kuu järel. Uuenemisperioodi järgi kujuneb mesilasperes selline olukord kus noori mesilasi koorub rohkem kui on hääbuvaid vanamesilasi, mistõttu mesilaste arv peres järjest suureneb. Seda kevadist ajajärku nimetatakse **kasvuperioodiks**. Vastavalt mesilaspere sellisele rütmile tuleb mesinikul oma tegevusi kavandada ja teostada.

Mesilaspere puhastuslend.

Veebruari keskel või märtsikuus alanud haudmetegevus põhjustab mesilasperes suurenenud söödakulu. Pere kasutab sööta pesa temperatuuri hoidmiseks 34-35°C juures ning haudme üleskasvatamiseks. Jõudsa haudme arenguga, kahaneb söödavarud kiiresti. Niisama kiiresti täituvad ka mesilaste parasooled ja tekib vajadus puhastuslennu järele. Kui puhastuslendu pikalt teha ei saa siis pesa võib määrduda, mis aga loob soodsa pinnase noseematoosi kekkeks ja levikuks. Talve lõppu võib ka nimetada mesilaste jaoks kõige raskemaks perioodiks terve aasta vältel. Puhastuslennu järel algab tavaliselt hoogne haudmetegevus.

Ettevalmistustööd puhastuslennuks.

Puhastuslennuks alustatakse ettevalmistusi juba märtsi algul, tarude lähim ümbrus puhastatakse lumest ja kiirendatakse selle sulamist. Mida aga ei võimalik teha sellel kevadel, kuna lund ei ole. Soovitav on mesilasse ülesseada jooginõu, sobib päikesepaistelisse tuulevaiksesse kohta. Mesilased harjuvad kiiresti jooginõul käima. Kuna joogivee tarve mesilasperes on varakevadel suur siis jooginõude korral on neil lihtsam hankida vett. Puhastuslend toimub harilikult märtsis vahel harva ka ka s veebruari lõpus või aprillis, tuulevaikse päikese paistelise ilmaga, kui temperatuur varjus on mõni kraad üle nulli ja päikese käes üle 10°C. Puhastuslend algab tavaliselt kella 10 ja 12 vahel või pärast lõunat ning kestab paar tundi. Mesiniku hooleks on nüüd lendlate täielik avamine (lamavtarude korral, korpustarudel on lennuava lahti). Puhastuslennu kestel võib jälgida mesilaspere lendluse iseärasusi, mille kohta tavaliselt tehakse sissekanded mesila märkmikku. Võime märgata tugevat või nõrka lendu, taru eesseina ja lennuava määrdumist väljaheidetega või ka lennu täielikku puudumist. Mesilaspere on kas surnud talvel või nn. tukub. Puhastuslennu lõppedes kaetakse pered õhutihedate katetega (et mesilastel oleks pesa temperatuuri kergem hoida). Selleks sobib 5-6 kihilised ajalehtedest katted, jõupaberist kott või kile, mis katab pesaosa. Lennuavad tuleks kitsendada pesa suuruselt olenevalt 1-4 cm-ni.

Esimesed tööd pärast puhastuslendu.

Mesilaspere **kiirläbivaatus** toimub kas puhastuslennu ajal või sellele järgneval soodsal päeval. Mille käigus tehakse kindlaks:

1. Mesilastega kaetud kärjetänavate arv (näitab mesilaspere tugevust-suurust);

2. Haudme olemasolu ja iseloom (kas on tegemist normaalse või kүүrakhaudmega) kүүrakhaudmel samuti mitu põhjust;
3. Söödakogus ja suira olemasolu;
4. Pesa puhtus.

Mesilastega kaetud kärjetänavate arv peab vastama pessa jäetavate kärgede arvule, riknenud meega ja määrdunud kärjed eemaldatakse. Meekogus määratakse kindlaks umbkaudu, kas palju, keskmiselt, vähe või ei ole. Sööda puudumisel antakse pessa kohe eelsoojendatud meekärgi ning eemaldatakse kärjed, mis on mesilaste poolt katmata.

- a. Varajase lennutegevuse vältimine;
- b. Jootmine;
- c. Emata perede likvideerimine.

Järgmine oluline töö on mesilasperede **kevadrevisjon**.

Mesilasperede kiirläbivaatuse ajal kõrvaldatakse talve jooksul ilmnunud puudused. Mesilasperede kevadrevisjonil vaadatakse pere põhjalikumalt läbi. Et kevadrevisjonist oleneb mesilaspere edasine areng, tuleb seda alustada kohe, kui ilm soodne on. Hinnatakse samu näitajaid kiirläbivaatusel:

1. Mesilasper tugevus;
2. Haudme hulk, haudmävälja kvaliteet, siin on hea näha, millise kvaliteediga ema on;
3. Söödavaru;
4. Pesapuhtus

Sellesse perioodi jääb ka lamavtarudes tarude puhastamine.